

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **T. H. T.**, zastoupená Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem se sídlem Berní 2261/1, Ústí nad Labem, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 7. 2024, č. j. 19 A 21/2024-24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde o to, zda se důvod zastavení řízení o opakovaně podané žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uplatní také za situace, kdy žadatel netvrdí žádnou novou skutečnost, namítá však nezákonnost rozhodnutí o jím dříve podané žádosti.

[2] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) je občankou Vietnamské socialistické republiky, která v České republice pobývá na základě povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie. Je totiž matkou nezletilé P. T., nar. X, která je občankou České republiky. Dne 15. 6. 2022 podala stěžovatelka žádost o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 87h odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

[3] Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) rozhodnutím ze dne 31. 3. 2023, č. j. OAM-10518-27/TP-2022, které nabylo právní moci dne 21. 4. 2023, její žádost podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců zamítlo. Důvodem byla skutečnost, že

stěžovatelka se dopustila obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k pobytu. Ministerstvo shledalo takovéto jednání v nepravdivém prohlášení stěžovatelky z roku 2008, že otcem její dcery je L. T., občan České republiky. Ten učinil stejné prohlášení, díky čemuž se její dcera stala občankou České republiky, ačkoli sám věděl, že ve skutečnosti otcem není. Navíc měl za toto prohlášení získat majetkový prospěch ve výši 15 000 Kč. Podle ministerstva stěžovatelka takto jednala s cílem získat povolení k trvalému pobytu. V listopadu 2009 jí měl skončit tehdejší dlouhodobý pobyt.

[4] Dne 26. 10. 2023 podala stěžovatelka novou žádost o vydání povolení k trvalému pobytu. Ministerstvo řízení o této žádosti usnesením ze dne 1. 11. 2023, č. j. OAM-25650-6/TP-2023, vydaným podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců zastavilo, neboť šlo o opakovanou žádost, aniž by v ní byly uvedeny nové skutečnosti, které nebyly předmětem řízení o dříve podané žádosti. Odvolání stěžovatelky žalovaná rozhodnutím ze dne 21. 3. 2024, č. j. MV-18202-4/SO-2024, zamítla a usnesení ministerstva potvrdila.

[5] Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) napadeným rozsudkem žalobu stěžovatelky proti rozhodnutí žalované zamítl. Zdůraznil, že v tomto řízení žalovaná nepřezkoumávala rozhodnutí o zamítnutí předchozí žádosti stěžovatelky, pročez se nezabývala jeho zákonností. Její přezkum se omezil na důvod zastavení řízení o opakovaně podané žádosti stěžovatelky o povolení k trvalému pobytu. Krajský soud neměl pochybnosti o tom, že novými skutečnostmi ve smyslu § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců mohou být pouze nové skutkové okolnosti v poměrech žadatele, a nikoli jiná právní argumentace, kterou je zpochybňována zákonnost předchozího rozhodnutí o dříve podané žádosti bez ohledu na její důvodnost. Stěžovatelka se v podstatě domáhala revize právního závěru správního orgánu učiněného v již pravomocně skončeném řízení, čemuž ale řízení o opakovaně podané žádosti neslouží. Poměry stěžovatelky se od pravomocného zamítnutí její žádosti po stránce skutkové nezměnily. Tvzení nových skutečností zároveň není povinnou náležitostí opakované žádosti, a tudíž nebyl důvod stěžovatelku k jejich doplnění vyzvat. Pakliže je stěžovatelka netvrdila, ministerstvo zastavilo řízení v souladu s § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[6] Stěžovatelka podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů, které podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Ačkoli stěžovatelka připouští, že před více než 12 lety jednala účelově, z dnešního pohledu jde o jednání neaktuální a nesouvisející s řízením o její žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu, v němž bylo vydáno rozhodnutí žalované. Podstatné je, že rodinným příslušníkem občana Evropské unie. Nelze proto souhlasit s důvodem zamítnutí její žádosti podané v roce 2022, která byla odůvodněna již neaktuálním obcházením zákona. Byl-li by aprobován tento postup, stěžovatelka by byla do konce života zbavena svého práva získat povolení k trvalému pobytu, což jistě nebyl záměr zákonodárce. Stejně tak nebyl dán důvod zastavení řízení o její opakované žádosti. Správní orgány i krajský soud měly zohlednit, že

pokračování

dřívější zamítavé rozhodnutí ministerstva bylo nezákonné. Znemožněním podání opětovné žádosti žalovaná odepřela stěžovatelce možnost domoci se zákonného posouzení důvodů zamítnutí její původní žádosti, navíc za situace, kdy rozhodnutí ministerstva o jeho dřívější žádosti nebylo přezkoumáno soudem.

[8] Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem, že byl dán důvod zastavení řízení podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Je-li patrné, že původní rozhodnutí o zamítnutí žádosti stěžovatelky bylo vydáno v rozporu s platnými právními předpisy, nelze rezignovat na ochranu zákonnosti a spravedlnosti správních rozhodnutí. Účelem § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců není trvalé znemožnění podání žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu, nýbrž jen pro případ, kdy se žadatel dopustil účelového jednání v konkrétním probíhajícím řízení. Stěžovatelka podala novou žádost poté, co uplynulo 16 měsíců od podání dřívější žádosti, resp. po téměř půl roce od rozhodnutí o ní. Přinejmenším s ohledem na běh času nešlo o totožnou žádost.

[9] Výklad použitý správním orgánem je rozporný s ustáleným výkladem rozhodných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, uplatňovaným v soudní praxi i v právní doktríně, podle něhož překážku věci rozhodnuté ve správním řízení nezakládají negativní rozhodnutí zamítající návrh či žádost účastníka řízení. Je-li řízení o pobytových žádostech správním řízením, pro které se užije subsidiárně ustanovení správního řádu, pak jeho principy musí respektovat i zvláštní úprava podle zákona o pobytu cizinců. Jiný výklad by nepřipustným způsobem omezil základní právo stěžovatelky na soudní a jinou právní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Podle stěžovatelky se krajský soud dostatečně nezabýval žalobními námitkami, zejména těmi, které zpochybňovaly zákonnost rozhodnutí žalované a důvody zastavení řízení o její opakovaně podané žádosti.

[10] Žalovaná se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se skutkovými zjištěními i právní kvalifikací správních orgánů i napadeným rozsudkem. Kasační stížnost podle jejího názoru nepřináší žádnou novou relevantní argumentaci, která by správnost rozhodnutí správních orgánů nebo krajského soudu zpochybňovala. Žalovaná ji proto navrhuje zamítnout.

III. Procesní předpoklady řízení o kasační stížnosti

[11] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“ nebo „kasační soud“) shledal, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští. Stěžovatelka je zastoupena advokátem.

[12] Pro posouzení procesních předpokladů, za nichž lze kasační stížnost věcně projednat, má význam, že stěžovatelka podala žalobu proti rozhodnutí ve věci žádosti o vydání oprávnění k pobytu, o níž je podle § 31 odst. 2 s. ř. s. oprávněn rozhodovat specializovaný samosoudce. Kasační stížnost ve věci, ve které v řízení před krajským soudem rozhodoval samosoudce a která „svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele“, je totiž podle § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[13] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu se podává, že podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. je dán pouze za situace, že (1) kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny v judikatuře Nejvyššího správního soudu, (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, (3) kasační stížnost vyžaduje učinit odklon od ustálené judikatury, nebo (4) bylo-li v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Tato v minulosti vymezená kritéria se uplatní i za platné zákonné úpravy, která rozšířila okruh případů, kdy kasační soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (např. usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, bod 11).

[14] Ve své dosavadní judikatuře se Nejvyšší správní soud nezabýval právní otázkou použitelnosti důvodu zastavení řízení o opakovaně podané žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, v níž sice žadatel netvrdí žádnou novou skutečnost, namítá však nezákonnost rozhodnutí o jeho dříve podané žádosti. Kasační stížnost je proto přijatelná a kasační soud přezkoumal rozsudek krajského soudu v mezích jejího rozsahu a v ní uplatněných důvodů, jakož i důvodů, ke kterým přihlíží z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] Krajský soud napadeným rozsudkem přezkoumal rozhodnutí žalované, podle něhož rozhodlo ministerstvo v souladu s § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců o zastavení řízení o opětovně podané žádosti stěžovatelky o udělení povolení k trvalému pobytu. Tato opětovná žádost byla podána téměř po půl roce od pravomocného rozhodnutí ministerstva, kterým byla původně podaná žádost zamítnuta z důvodu účelového obcházení zákona podle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Ze správního spisu nevyplývá, že by stěžovatelka proti tomuto rozhodnutí podala odvolání, natožpak, že by ve věci podala žalobu.

[17] Ustanovení § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců stanoví, že „[u]snesením se také zastaví řízení o žádosti, jestliže cizinec podal opakovaně žádost o vydání povolení k přechodnému, dlouhodobému nebo trvalému pobytu, aniž uvedl nové skutečnosti, které nebyly předmětem řízení o jím dříve podané žádosti“. Toto ustanovení zjednodušuje způsob vypořádání opakovaně podané žádosti o vydání povolení k přechodnému, dlouhodobému nebo trvalému pobytu. Je-li takováto žádost založena na stejných skutečnostech jako dříve podaná žádost, nejde o nedostatek její předepsané obsahové náležitosti (rozsudek NSS ze dne 30. 10. 2019, č. j. 1 Azs 323/2019-30, bod 19). Správní orgán však řízení o ní zastaví, aniž by se jí dále věcně zabýval. Jde o zvláštní úpravu, která se ve věcech, v nichž se použije zákon o pobytu cizinců, uplatní před obecnou úpravou správního řízení podle správního řádu. Z tohoto důvodu se v posuzované věci nepoužije § 48 odst. 2 správního řádu, který připouští, že se správní orgán bude opakovaně podanou žádostí znovu věcně zabývat, ledaže bylo již jednou na základě dřívější žádosti přiznáno určité právo nebo uložena tatáž povinnost z téhož důvodu.

pokračování

[18] Na uvedeném nic nemění tvrzení stěžovatelky o nezákonnosti rozhodnutí o její dříve podané žádosti. Stěžovatelka mohla proti tomuto rozhodnutí podat odvolání a poté případně i žalobu proti rozhodnutí žalované, měla-li by za to, že jejím rozhodnutím byla zkrácena na svých veřejných subjektivních právech. Právě tímto způsobem mohla uplatnit své základní právo na soudní ochranu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny. Nevyužila-li právní prostředky k ochraně svého práva, které jí zákon ve vztahu k rozhodnutí o dříve podané žádosti poskytoval, nelze přisvědčit jejímu tvrzení o tom, že jí byla odepřena soudní ochrana. Podle § 169r odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců se žadatel opakovaně podanou žádostí založenou výlučně na již dříve uplatněných skutečnostech nemůže domoci přehodnocení rozhodnutí o dříve podané žádosti, a to ani za situace, kdy tvrdí, že toto rozhodnutí bylo nezákonným.

[19] Nebylo sporné, že stěžovatelka v opakovaně podané žádosti neuvedla žádné nové skutečnosti. Novou skutečností není bez dalšího ani samotné plynutí času [srov. rozsudek NSS ze dne 22. 5. 2019, č. j. 2 Azs 343/2018-38, bod 13, který se týkal § 169 odst. 8 písm. e) zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 14. 8. 2017], byť v závislosti na předmětu řízení nelze obecně vyloučit, že i plynutí času bude mít za následek změnu poměrů, které mohou mít význam pro rozhodnutí. Stěžovatelka netvrdila, že by v době, která uplynula mezi podáním žádosti v roce 2022 nebo rozhodnutím o ní a následným podáním nové žádosti v roce 2023, takováto skutečnost nastala. Právnímu posouzení krajského soudu tudíž nelze nic vytknout.

V. Závěr a náklady řízení

[20] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou a nezjistil ani žádnou z vad, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[21] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. Úspěšné žalované, které by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, kasační soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí podle obsahu spisu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. listopadu 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu